

Husmandsbrugene svarende Stempelfrihed. *Ordene* omfatter imidlertid hverken *Skøder* fra Trediemand til *Foreningen som en Helhed* eller fra Trediemand til *hvert enkelt Medlem* (hvilket er de to Maader, hvorpaa Ordningen af en Byggeforening former sig) eller Obligationer fra Foreningen eller fra hvert enkelt Medlem til Laangiverne — og det er jo netop disse Dokumenter, som det som Regel kommer an paa; der *kan* blive Tale om Dokumenter fra Foreningen til de enkelte Medlemmer, i Regelen hvor Samejet opløses, men dette er sjældnere. I Tinglæsningsloven savnes, som sagt, ganske en Regel om Afgiftsfrihed for saadanne Foreninger.

Vi tillader os at foreslaa en Paragraf herom:

„Finansministeren kan tilstaa Fritagelse for Stempelafgift og alle Afgifter til det offentlige med Hensyn til Købekontrakter og Skøder til eller Obligationer udstedte fra Foreninger eller deres enkelte Medlemmer.

Samme Fritagelse skal Ministeren ogsaa kunne indrømme Byggeforeninger, som ikke opnaar Laan af Stats-Laanefonden, men hvis Vedtægter godkendes af Ministeriet, og som underkaster sig dettes Tilsyn.“

VIII.

Oprettelsen af en Boligfond.

Idet vi henviser til den medfølgende østerrigske Lov af 22. Decbr. 1910 om Oprettelse af en Boligfond, tillader vi os at henlede Opmærksomheden paa denne særlige Maade at yde Boligsagen Statens Støtte paa. Fonden yder dels Laan i sekundære Prioriteter, dels overtager den Kaution indenfor en nærmere fikseret Grænse og med Statens Rykborgen.

Loven, som blev vedtaget med enstemmig Tilslutning fra alle Partier, fra de Konservative til Socialdemokraterne, har i den forløbne Tid haft god Virkning trods de vanskelige Pengeforhold. Alene i Aarene 1911 og 1912 fremkaldte den Dannelsen af over 600 almennyttige Byggeforeninger.

Danmark, som ellers paa mange Maader gaar i Spidsen med Hensyn til sociale Reforme, er med Hensyn til Fremme af rationelt ordnede Byggeforeninger blevet tilbage i Udviklingen i Sammenligning med alle dets Nabolande.

I Sverige udlaaner Staten ca. 1 Mill. Kr. aarlig til Arbejderboliger. I Norge har Staten stillet 5 Mill. Kr. til Raadighed for Arbejderbruk- og Boligbanken, som paa dette Grundlag financierer Arbejderboliger og Husmandsbrug for 30 Mill. Kr. I England, som er Havebybevægelsens Moderland, udfoldes af Kommuner og Privatselskaber, bistaaede af hensigtsmæssige Lovbestemmelser, en storstilet Virksomhed, hvis Resultater er store Hovedforstæder og en selvstændig Haveby, Letschworth, med ca. 10,000 Indbyggere. I Tyskland har Bevægelsen sat sig kraftige Spor rundt om i Riget, saaledes som det ses af Dr. Kampffmeyers vedlagte Bog, og flere Havebyer og Haveforstæder har haft økonomisk Succes (Hellerau ved Dresden, Stockfeld ved Strassburg) og viser, at Bevægelsen er en økonomisk Realitet, som vil have Virkning til at gøre Livet sundere og lysere for den mindre bemidlede Befolkning i Byerne.

Man staar saaledes ikke overfor Eksperimenter, men overfor en Sag, som i Udlandet er erkendt som økonomisk holdbar, og som i dens herhjemme hidtil begrænsede Omfang har vist sig at indeholde i hvert Fald Spiren til en god Udvikling.

Vi tillader os hermed ærbødigst at bede det høje Ting skænke de af os gjorte Henstillinger den velvilligste Overvejelse i Betragtning af den store Betydning, som Sagen har for den legemlige og aandelige Sundhed og Levedygtighed i en Samfunds-klasse, som udgør en ikke ringe Del af Samfundet og yder en forholdsvis stor Procentdel af Befolkningstilvæksten.